

legközelebbi ülésén benyújtja az Olaszországgal kötött kereskedelmi egyezményről szóló javaslatot, amely kölcsönösen számos cikkre ad tariffaengedményt. Még a hét folyamán beérkezik ezenkívül Walkó Lajos a Jugoszláviával a vasúti tranzitforgalomra vonatkozólag kötött megállapodást, amelynek Olaszország felé is megvan a lehetősége.

— A legközelebbi napokban — mondotta még a miniszter — sor kerül a szerb-magyar kereskedelmi tárgyalásokra is.

A cseh parlament a magyar kormány ellen és Rákosi Máttyás megmentéséért.

Prága október 15. A cseh kommunistapárt egyes lapok ama hírére, hogy Rákosi Máttyás statáriális uton itéltek el, akcót indított a magyar kormány ellen. Az akció során táviratot intéztek Benes külügyminiszterhez s felkérték, tegyen diplomáciai uton lépéseket Rákosi megmentésé érdekében. Ugyanakkor a parlamenti kommunistaklub érintkezésbe lépett egyrészt a szocialista pártokkal, másrészt a házelnökséggel az irányban, hogy a parlament tegye magáévá Rákosi ügyét.

Burian (kommunista) felhívta a figyelmet arra, ami Budapesten készül s a leghatározottabban tiltakozott Rákosi kivégzése ellen, amit *közönséges gyilkosságnak* minősít, minthogy Rákosi csupán a munkásság megszerzésére utazott haza. Fel kell lépni — mondja a szónok

— a magyar kormány bestiális szándéka ellen az egész parlament tekintélyével.

Schaeffer (német szociáldemokrata) pártja nevében jelenti be tiltakozását Rákosi kivégzése ellen.

Rouczek (független kommunista) csatlakozik a tiltó akcióhoz és kéri a parlamentet, hogy spontán állásfoglalásával adjon nyomatékot a magyar kormány bűnös szándékával szemben való megvelésének.

Aster a kormányban helyet foglaló cseh szociáldemokrata párt nevében tesz nyilatkozatot. Horthy kormánya ki akarja végezni Rákosit. Ez ellen a vérszomjas szándék ellen protestálni kell. Itt a Horthy-kormány reakciós módszeréről s az emberek kivallatásáról van szó, ami örök szégyene marad a mai magyar rezsimnek.

Helytelen kenyérfogyasztás.

A háború és a kötött forgalom alatt az ország fogyasztóközönségének jogos panasza volt azon kenyérlisztre, melyet ez idő alatt kapott. A magas kiőrés folytán ez oly sok korpát tartalmazott és oly sötétszínű volt, hogy a jobb kenyérliszthez szokott közönségünk csak más hiányában fogyasztotta és ettől a tulbarna lisztől ugyszólván megcsömörlött. A szabadforgalom helyreállításával a fogyasztók kárpótolni akarván magukat a sok nélkülözésért, a másik véletbe estek és csak fehér lisztből készült kenyeret fogyasztanak. Ezen eljárás, a külföldön eszközölt orvosi megfigyelések eredményei alapján, közegészségügyi szempontból kifogásolható.

Kormányunk is megkísérelni próbálta, hogy a népet a barnább kenyérnek, főleg a rozskenyérnek fokozott fogyasztására szoktassa, azonban ezen kísérlet, ahogy ezt a Budapesten megejtett kísérletek mutatják, a közönség ellenállása következtében meghiusult. Az Unio Sütőiparosok Lapja, a Pesti Napló londoni levelezőjének egy tudósítása alapján igen érdekes hírek közöl, hogy mikép viselkedik a külföldön az észszerű kenyérfogyasztás előmozdítása tekintetében. Amerikában és Angliában egészségügyi szempontból a kormányok komoly akciót indítottak a barnább kenyér fogyasztásának érdekében és ezen akció élén Angliában az orvosok állanak, kik tudományos és népszerű újságcikkkel törekcsenek a fogyasztóközönséget felvilágosítani. Világtekintélynek elismert angol és amerikai tudósok véleménye szerint ugyanis a barnakenyér fogyasztása sokkal előnyösebb és egészségesebb az emberi szervezetre, mint a fehér lisztből készült kenyér, mely ha nem is okozója, de feltétlenül előmozdítója néhány nagyon veszedelmes betegségnek és ezek között elsősorban a ráknak és cukorbetegségnek, mely betegségek terjedését a háború után meg lehetett figyelni. Ezen orvosi tekintélyek annyira mennek a fehérkenyér veszedelmének és a barnakenyér egészséges voltának hirdetésében, hogy egyenesen a halálozás arányszámának jelentékeny csökkenését várják a barnakenyér fogyasztásának emelkedésétől.

Ezen nagyhorderejű állításait bizonyítására statisztikai adatokat vonultatnak fel, melyek — tekintve hiteles voltukat — hatalmas érvül szolgálnak a barnakenyér mellett. Így a svéd, norvég és dán orvosok megállapítása szerint ezen országokban a háború alatt a halálozási arányszám 26-tól 38 százalékkal csökkent. A háborús évek alatt ugyanis Anglia erősen ellenőrizte a semleges államok gabonabehozatát és azt csak az okvetlenül szükséges mennyiségre engedélyezte, úgy, hogy a semlegesek kénytelenek voltak barnább egységes őrlésű buza és rozslisztek használatára áttérni. A halálozás csökkenését különféle okokra vezetik vissza ezen országok tudósai, megegyezvén abban, hogy az nagyrészt a barnakenyérre való kényszerült áttérésnek tulajdonítható. A dán orvosok kísérleti klinikákat rendeztek be a kérdés tisztázására, amelyekben 10—10 főből álló embercsoportokkal végeztek kísérleteket. A kísérleti alanyok közül azok, melyek első két hétben barna kenyér mellett pontosan megállapított egyéb ételmennyiséget fogyasztottak, pontosan megállapított szellemi és fizikai munkát végeztek. Ezen munkateljesítmény a második két hétben fehérkenyér fogyasztása mellett ugyanannyi egyéb ételmennyiség adagolásánál 25—30 százalékkal csökkent, ugyszintén a testi kondíció észrevehető módon megromlott.

A dán börtönökben végzett kísérletek azt mutatják, hogy a tisztán barnakenyérre és vízre ítélt fegyencek heteken keresztül hibátlan testi kondícióban maradtak, míg azok, akik fehér kenyeret kaptak, hamarosan legyengültek.

Az angol pékek szerint az Angliában végzett propaganda már eredményre vezetett, amennyiben a barnakenyér fogyasztása 100—150 százalékkal emelkedett. Legnagyobb érdekességgel bír az angol pékek azon észrevétele, hogy a különböző sportokat űző fiatalság az orvosok és a trénerok rábeszélésére teljesen áttért a barnakenyér fogyasztására.

Kíváncos volna, hogy a mi magyar fogyasztóközönségünk, okulva a fent említett külföldi észrevételeken, eltérne azon balhittól, hogy a fehérkenyér táplálóbb, mint a barna lisztből sült. Ezen tévhitet ugyanis megcáfolják a vegyi kísérletek, melyek azt mutatják, hogy az ötös és hatos lisztnek több oly tápláló savakat tartalmaznak, melyek az emberi test fenntartásához szükségesek, mint a fehérebb liszt-fajták, melyek kizárólagos élvezete káros hatással van az emberi szervezetre, épp úgy, mint azon népfajok, melyek kizárólagosan rizsszel táplálkoznak, bizonyos betegségeknek vannak kitéve.

Szükséges lenne, hogy az oly magas nívón álló magyar orvosi kar az itt felvetett kérdés tisztázásával kísérletek útján foglalkozzon, hogy ezen, közegészségügyünkre nézve annyira fontos kérdés kielégítő módon megoldassék. Talán ezáltal sikerülni fog népünket meggyőzni arról, hogy el térve a fehérkenyér fogyasztástól, a barna- vagy félbarnakenyér fogyasztására térjen át.

Aczél Géza.

Nem a lanyha végrehajtás, hanem az aránytalanul súlyos adóteher okozza a nagy hátraleköt.

Miért piszkos a vízvezeték vize? — A közigazgatási bizottság ülése.

A közigazgatási bizottság csütörtök délután négy órákor tartotta meg dr. Aigner Károly főispán elnökletével rendes, októberi ülését, amelyen sokatlanul érdekes ügyek kerültek tárgyalás alá.

A polgármesteri jelentés tudomásulvétele után Fodor Jenő adóügyi tanácsnok ismertetett néhány megfigyelt tanács határozatot. A dohánygyár például megfigyeltelte a tanácsnak azt a határozatát, amelyben kötelezte a dohánygyárat, hogy a telepére kivetett vízdíjat fizesse meg. A dohánygyár igazgatósága azzal érvel felelkezésében, hogy a gyártelep vízszükségletét saját ártézi kútjával biztosítja. A közigazgatási bizottság a felelkezés elutasításával mégis jóváhagyta a tanács javaslatát, mert a vízdíj nincs összefüggésben a tényleges vízfogyasztással — a szabályrendelet szerint.

Az adóügyi felelkezések letárgyalása után Hegedűs Antal tb. tanácsnok ismertetett egy régóta húzódó bonyodalmas építési ügyet. Moskovitz Miksa évekkal ezelőtt megvásárolta a Szikragyűfagyár körül egy holdnyi területet. Eredetileg gallyergárat akart létesíteni rája, de később meggondolta és a területet 250 négyszögletes házhelyekké parcellázta fel és hat ilyen házhelyen építési engedély nélkül lakóházakat épített. Ezeket a házakat később eladta különböző rendű és rangú lakásnélkülieknek. A város hatósága tudomást szerzett erről a telepálításról, mert a hat ház felépült és laktak is benne. A helyszíntre ki- szállt bizottság megállapította, hogy az építkezés szabálytalan, tűz- és életveszélyes. A tanács a bizottság jelentése alapján elrendelte a Moskovitz-telep lebontását, de tekintettel a nagy lakásnélségre, határozatának végrehajtását 1928-ig felfüggesztette. Moskovitz Miksát ellenben hárommillió korona pénzbírsággal sújtotta és tőle a további építkezések engedélyének kiadását megtagadta. Moskovitz a tanács határozatát megfigyeltelte a közigazgatási bizottsághoz, amely több felszólalás után úgy határozott, hogy az ügyet új határozat hozatal céljából visszaadja a tanácsnak. A bizottságnak ugyanis az az álláspontja, hogy a tanács eredeti határozatával ártatlan embereket, a felépült házak tulajdonosait sújtja, pedig a szabálytalanságot a házak építetője és eladója, Moskovitz követte el, akinek eljárásában határozott rosszhiszeműséget lát a bizottság.

Ezután dr. Wolf Ferenc tiszti főorvos terjesztette elő jelentését a város egészségügyi helyzetéről. A jelentés szerint a helyzet kissé kedvezőtlen, mert a kanyarós, vörhenyes és hasiagymázos megbetegedések száma emelkedett. A jelentés végén felolvasta a tiszti főorvos a következő itografált mondatot is: „A vízvezeték a hó folyamán üzemképességének megfelelő vizet szállított.”

Erre a mondatra építette fel dr. Aigner Károly főispán felszólalását, amelyben kifejtette, hogy a szegedi vízműtelep vizét nem tartja kifogástalan- nak egészségügyi szempontból sem. Az utóbbi időben ugyanis a laikus is nagyon sok idegen anyagot, piszkot észlelhet a vízvezeték vizében, különösen a reggeli órákban. Ajánlatos lenne, ha a vizet Riegl professzor által vizsgáltatná meg a város és a tiszti főorvos utána nézne, hogy a mérnöki hivatal rendszeresen ellenőriz-e a vízműveket?

A tiszti főorvos a főispán felszólalására úgy nyilatkozott, hogy a városi vízműtelep vizéből, a népjóléti miniszter rendelete értelmében, minden hónapban felküldenek az országos vegyvizsgáló állomáshoz tíz palackkal és a vegyvizsgáló állomás a viz-analízis eredményét mindig közli a mérnöki hivattal, de a főorvosi hivattal nem. A vízbe idegen anyag csakis a vezetéken keresztül kerülhet, már pedig a vezeték általában nagyon rossz. Rendbehozása azonban olyan sokba kerülne, hogy arra a város a jelenlegi viszonyok között nem gondolhat. Annyi azonban bizonyos, hogy a vízműtelep berendezését legutoljára 1923-ban tisztították.

A bizottság a főispán indítványára elhatározta, hogy átír a polgármesterhez és a vízműtelep tisztaságának fontosabb ellenőrzését kéri.

Dr. Petkóczy Lajos rendőrtanácsos terjesztette elő ezután a rendőrség jelentését, majd dr. Kolb Árpád pénzügyigazgató jelentése következett. A pénzügyigazgató elmondotta, hogy az adózó polgárság 3,819,585 aranykorona adótarozásából hatvan százalék az ideál adóhátralek. Mivel tudomása szerint minden vonalon megindult a szigorított adóvégrehajtás és megfigyelték a zálogolásokat, egyelőre a városi adóhivatal felelősségének kimondása iránt nem tesz javaslatot, megvárja a végrehajtások eredményét.

Dr. Pap Róbert szólalt fel a pénzügyigazgató jelentéséhez. Kijelentette, hogy a nagy adóhátraleknek nem a lanyha végrehajtás az oka, hanem az, amire a legutóbbi rendkívüli közgyűlésen a törvényhatósági bizottság egyes tagjai rámuattak. Az ott elhangzott és adatokkal igazolt felszólalások szerint a szegedi polgárság megadóztatása aránytalanul súlyosabb, mint akár a fővárosé, akár Debrecené. Itt az adók meghaladják a polgárság teherbíró képességét. Ezért rótták meg a várost a legnagyobb belegápolási hazzájárlással is.

Dr. Kolb Árpád pénzügyigazgató ezzel szemben egy pénzügyminiszteri statisztikára hivatkozik, amely szerint Szeged az ötödik helyen van az adózás kategóriájában.

Dr. Kalmár Szilveszter az ügyészség, Oravetz Győző az államépítészeti hivatal jelentését mutatta be. A főispán bejelentette, hogy a vasúti és hajózási főfelügyelővel folytatott személyes megbeszélés eredményeképpen az őszi menetrendet valószínűleg úgy válloztatja meg a MÁV, hogy az a vonat, amely most kilenc óra 20 perckor indul Budapestről Szeged felé, a jövőben tizenegy órákor fog indulni, tehát azok a szegediek, akik színházba mennek Pesten, még ugyanaznap visszajöhetnek. Indítványozza, hogy a bizottság kedvéért a közigazgatási bizottság is kérje a menetrend ilyen megváltoztatását a kereskedelmi minisztertől. A bizottság elfogadta a főispán indítványát és az ülés az állategészségügyi felügyelőség jelentésével hat órákor ért véget.

Az előkészített fegyelmi ügyek letárgyalására most sem került sor, mert a fegyelmi választmány csak egy választott tagja jelenhetett meg az ülésen, már pedig a törvény értelmében legalább két választott tag jelenléte szükséges a törvényszerű határozatok meghozatalához.